

# นโยบายต่อต้านคอร์รัปชันและสินบน

## 1. หลักการ

หนึ่งในค่านิยมหลักของธนาคาร คือ การดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึง**ความรับผิดชอบต่อสังคม** ดังนั้น การคอร์รัปชันและติดสินบนหรือการพยายามกระทำการดังกล่าวในการดำเนินธุรกิจของธนาคารถือเป็นการขัดต่อค่านิยมหลักของธนาคาร และไม่อาจยอมรับหรือยอมให้เกิดขึ้นได้ค่านิยมหลักนี้ได้มีการประกาศไว้อย่างชัดเจนในจรรยาบรรณสำหรับกรรมการและพนักงานของธนาคาร

ค่านิยมหลักดังกล่าวข้างต้นถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการจัดทำนโยบายต่อต้านคอร์รัปชันและสินบนฉบับนี้ (“**นโยบาย**”) ซึ่งมีผลบังคับใช้กับธุรกิจของธนาคาร และกิจการในเครือทั้งหมดของธนาคารทั้งภายในและต่างประเทศ นโยบายฉบับนี้ จะมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติเป็นมาตรการต่อต้านคอร์รัปชันและสินบน (“**มาตรการ**”) ซึ่งจะมีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งข้อกำหนดตามกฎหมายและแบบแผนการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง

กรรมการและพนักงานทุกคนจะต้องปฏิบัติตามนโยบายฉบับนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อห้ามใน (1) การเรียกรับเงิน จัดหา หรือรับสินบนเพื่อประโยชน์ของกรรมการหรือพนักงานของธนาคารและบริษัทในเครือเอง หรือเพื่อประโยชน์ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตน ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลในครอบครัว เพื่อน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับลักษณะอื่นใด (2) การเสนอ ให้คำมั่นสัญญา หรือให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนอื่น ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมในนามหรือเพื่อประโยชน์ของธนาคาร และ (3) การใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต

นโยบายฉบับนี้ถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการต่อต้านคอร์รัปชันและสินบนโดยมาตรฐานที่สูงขึ้นอาจจะถูกนำมาใช้ กรณีมีข้อกำหนดตามกฎหมายในบางท้องถิ่นสำหรับการทำธุรกรรมบางประเภทและอยู่ภายใต้หลักจรรยาบรรณของธนาคาร

## 2. นิยาม "คอร์รัปชันและสินบน"

“คอร์รัปชัน” หมายถึง การใช้อำนาจหรือหน้าที่โดยทุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือบุคคลอื่น รวมถึงการติดสินบน การกรรโชก การขู่ข่ม การหลอกลวง การสมรู้ร่วมคิด การสมยอมกัน การยกยอกเงิน การฟอกเงิน และการกระทำอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน

“สินบน” หมายถึง การกระทำในรูปแบบใด ๆ ที่เป็น การเสนอ การให้สัญญา การมอบให้ การยอมรับ การเรียกรับ ที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ในลักษณะที่เป็นการจูงใจให้มีการปฏิบัติใด ๆ ที่ขัดต่อกฎหมายหรือขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ<sup>1</sup>

<sup>1</sup> ตาม Business Principles for Countering Bribery, Transparency International, May, 2009

ผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้รวมถึงของขวัญ บริการ เงินสด หรือรูปแบบอื่น ๆ ที่อาจให้โดยตรง หรือผ่านบุคคลอื่น หรือเพื่อบุคคลอื่นด้วย

การจูงใจให้มีการปฏิบัติใด ๆ ให้รวมถึงการกระทำต่อเจ้าหน้าที่รัฐหรือเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนด้วย

### 3. รูปแบบการคอร์รัปชันและสินบน และนโยบายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการคอร์รัปชันและสินบนที่สำคัญ มีดังนี้

#### การช่วยเหลือทางการเมือง

การช่วยเหลือทางการเมืองที่สอดคล้องตามที่กฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำได้ ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือด้านการเงิน หรือรูปแบบอื่น ทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง สนับสนุนพรรคการเมือง นักการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือผู้มีบทบาททางการเมือง โดยต้องปฏิบัติอย่างโปร่งใสและมีการเปิดเผยอย่างเหมาะสม และได้รับความเห็นชอบในหลักการจากคณะกรรมการธนาการหรือคณะกรรมการบริหาร

#### การบริจาคเพื่อการกุศล

การบริจาคเพื่อการกุศลถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กรของธนาการ เพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือเพื่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตอย่างถ้วนหน้า ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้ การบริจาคเพื่อการกุศลดังกล่าว**ต้องได้รับอนุมัติ**ตามกระบวนการที่ธนาการกำหนด และกระทำอย่างโปร่งใส รวมถึงมีการระบุชื่อผู้รับซึ่งเป็นองค์กรที่ได้ขึ้นทะเบียน พร้อมกับมีวัตถุประสงค์ของการบริจาคอย่างชัดเจน และจะต้องไม่มีการบริจาคใด ๆ ที่ทำขึ้นเพื่อบังหน้าหลบเลี่ยงการคอร์รัปชันและสินบน

#### การให้เงินสนับสนุน

การให้เงินสนับสนุนโดยทั่วไปแล้ว จะทำเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์หรือชื่อเสียงขององค์กร ซึ่งปกติมักกระทำผ่านกิจกรรมต่าง ๆ การให้เงินสนับสนุนจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณาตัดสินใจที่โปร่งใส มีการทำสัญญาหรือมีหลักฐานการให้เงินอย่างถูกต้อง ซึ่ง**ต้องได้รับอนุมัติ**ตามกระบวนการที่ธนาการกำหนดและจะต้องไม่มีการให้เงินสนับสนุนใด ๆ ที่ทำขึ้นเพื่อบังหน้าหลบเลี่ยงการคอร์รัปชันและสินบน

#### การจ่ายค่าอำนวยความสะดวก

การจ่ายค่าอำนวยความสะดวกที่อาจนำไปสู่การคอร์รัปชัน **ถือเป็นสิ่งต้องห้ามกระทำ**

#### ค่าของขวัญ ค่าบริการต้อนรับ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ค่าของขวัญ ค่าบริการต้อนรับ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อาจนำมาซึ่งความเสี่ยงต่อการคอร์รัปชัน ดังนั้น กรรมการและพนักงานทุกคน**จะต้องไม่รับหรือให้ของขวัญ หรือการบริการต้อนรับ** ที่ตระหนักได้โดยทั่วไปว่ามีการหวังผลที่จะนำไปสู่การคอร์รัปชัน อย่างไรก็ตาม หากการรับหรือให้ของขวัญหรือการบริการต้อนรับ ไม่ได้มีข้อผูกมัดหรือสร้างภาระให้เกิดความรู้สึกว่าต้องมีการตอบแทนที่เป็นการคอร์รัปชัน และสอดคล้องตามธรรมเนียมประเพณีที่ปฏิบัติเป็นปกติก็เป็นสิ่งที่กระทำได้หากสอดคล้องตามเกณฑ์และจรรยาบรรณที่ธนาการกำหนด

การกรรโชก การขู่โก่ง การหลอกลวง การสมรู้ร่วมคิด การสมยอมกัน การยกยอกเงิน การฟอกเงิน และการกระทำอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน

การใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต เพื่อกระทำการ เช่น การกรรโชก การขู่โก่ง การหลอกลวง การสมรู้ร่วมคิด การสมยอมกัน การยกยอกเงิน การฟอกเงิน และการกระทำอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน ถือเป็นกรรกรรมที่ทุจริต ต้องห้ามตามกฎหมาย **ต้องห้ามกระทำอย่างชัดแจ้งตามนโยบายฉบับนี้** และถือว่าเป็นการฝ่าฝืนหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ได้รับควมไว้วางใจในฐานะเป็นกรรมการหรือพนักงานของธนาคาร โดยไม่คำนึงว่าจะมี เจตนาในการกระทำความผิดหรือไม่

รูปแบบการคอร์รัปชันและสินบนที่กล่าวมาข้างต้นยังมิได้ครอบคลุมในทุกกรณี กรรมการและพนักงานจะต้องใช้ วิจารณญาณของตนเองในการพิจารณาเพื่อมิให้การทำธุรกิจและธุรกรรมต่าง ๆ เข้าข่ายการคอร์รัปชันและสินบน

#### 4. มาตรการต่อต้านคอร์รัปชันและสินบน (“มาตรการ”)

ธนาคารมุ่งมั่นที่จะนำมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อต่อต้านคอร์รัปชันและสินบนไปใช้ โดยมาตรการนี้จะต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการธนาคารและสื่อสารให้แก่กรรมการและพนักงานทุกคน ตลอดจนบุคคลภายนอกทราบ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมไม่ยอมรับการคอร์รัปชันและสินบนโดยเด็ดขาด โดยมาตรการนี้ได้ระบุ อย่างชัดเจนถึงค่านิยม นโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่นำมาใช้เพื่อป้องกันการคอร์รัปชันและสินบนที่อาจ เกิดขึ้นในการดำเนินงานทางธุรกิจและการทำธุรกรรมที่อยู่ในการควบคุมดูแลของธนาคาร

##### 4.1 โครงสร้างองค์กรและความรับผิดชอบ

บทบาทและความรับผิดชอบในการดำเนินการตามมาตรการเป็น ดังนี้

###### คณะกรรมการธนาคาร

อนุมัติและปฏิบัติตามนโยบายนี้ รวมถึงต้องกำกับดูแลให้มีระบบการควบคุมภายในและบริหารความเสี่ยง ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันกระบวนการทางธุรกิจของธนาคารจากการคอร์รัปชันและสินบน และจัดให้มีการ ประเมินความเสี่ยงด้านการคอร์รัปชันและสินบนโดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการที่ต้องมีการติดตามดูแล เป็นระยะ ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

###### คณะกรรมการบริหาร

ต้องมุ่งมั่นในการดำเนินการและส่งเสริมการปฏิบัติตามนโยบายต่อต้านคอร์รัปชันและสินบนนี้ รวมถึง พิจารณาบททวนและนำเสนอการปรับปรุงนโยบายนี้ต่อคณะกรรมการธนาคาร

## **คณะกรรมการตรวจสอบ**

เป็นตัวแทนของคณะกรรมการธนาคาร ที่ต้องติดตามดูแลเพื่อให้มีระบบการควบคุมภายในที่ป้องกันความเสี่ยงด้านการคอร์รัปชันและสินบนอย่างเพียงพอ และรายงานผลการปฏิบัติต่อคณะกรรมการธนาคาร พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงนโยบายและมาตรการต่อต้านคอร์รัปชันและสินบน

### **สายกำกับและควบคุม**

ดำเนินการให้มาตรการต่อต้านคอร์รัปชันและสินบนนี้บรรลุผล รวมทั้งทบทวนและปรับปรุงนโยบาย ต่อต้านคอร์รัปชันและสินบนให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมาย สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมในการต่อต้านคอร์รัปชันและสินบนขององค์กร และจัดให้มีแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจต่อกรรมการและพนักงานทุกระดับอย่างเหมาะสม รวมถึงการผลักดันให้มี การสื่อความเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ สายกำกับและควบคุมจะต้องรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 2 ครั้ง ต่อปี

### **สายบริหารงานตรวจสอบ**

จัดให้มีการติดตามการปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการฉบับนี้

### **กรรมการและพนักงานทุกระดับ**

ปฏิบัติตามนโยบายฉบับนี้ รวมถึงระเบียบปฏิบัติของธนาคาร ข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ยิ่งกว่านั้น คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงจะต้องปฏิบัติเป็นแบบอย่างแก่พนักงานในการต่อต้านคอร์รัปชันและสินบนตามนโยบายนี้ด้วย

## **4.2 ขอบเขตของนโยบาย**

นโยบายฉบับนี้ มีผลบังคับใช้กับธนาคารและกิจการในเครือทั้งหมดของธนาคาร รวมถึงกรรมการและพนักงานทุกคน และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธนาคารทั้งหมด โดยให้คณะกรรมการในแต่ละกิจการนำไปพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้ตามขั้นตอนที่กำหนด นอกจากนี้ ให้นำไปใช้กับตัวแทน ผู้ร่วมธุรกิจ ผู้ผลิตสินค้าและบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของธนาคารเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ ตามความเหมาะสม

## **4.3 งานสนับสนุนและงานปฏิบัติการ**

ความสำเร็จของการนำมาตราการต่อต้านคอร์รัปชันและสินบนนี้มาปฏิบัติใช้จะขึ้นอยู่กับทักษะและความพร้อมด้านบุคลากรของหน่วยงานสนับสนุนหลักในด้านการเงิน กฎหมาย ตรวจสอบและกำกับ และด้านบริหารความเสี่ยง โดยมาตรการนี้มุ่งเน้นงานที่มีความเสี่ยงสูงในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง การทำตลาด และการขาย รวมถึงการบริหารความสัมพันธ์กับลูกค้า ดังนั้น พนักงานด้านการเงิน กฎหมาย ตรวจสอบและกำกับ และด้านบริหารความเสี่ยง จะต้องร่วมกันจัดทำกระบวนการคัดเลือก และว่าจ้างที่มีความโปร่งใส และเป็นธรรม สำหรับหน่วยงานด้านตรวจสอบและกำกับนั้น จะต้องจัดให้มีการตรวจสอบงานที่สำคัญตามระยะเวลาที่ธนาคารกำหนด ในการปฏิบัติงานที่สำคัญของหน่วยงานขายและการตลาดในส่วนที่มีความเสี่ยงสูงต่อการคอร์รัปชันและสินบน และให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าวตามความจำเป็น

#### 4.4 ทรัพยากรบุคคล

การสนับสนุนและการมีพันธกิจร่วมกันของทั้งกรรมการและพนักงานธนาคารทุกคนถือเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของมาตรการต่อต้านคอร์รัปชันและสินบนผ่านการบริหารจัดการด้านทรัพยากรบุคคล ทั้งด้านการสรรหา การสื่อสาร การประเมินผลการปฏิบัติงาน จัดสรรค่าตอบแทน การยกย่องชมเชย และการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง

พนักงานจะไม่ถูกลงโทษหรือได้รับผลกระทบใด ๆ จากการปฏิเสธสินบนหรือต่อต้านการใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต แม้ว่าการปฏิเสธดังกล่าวจะทำให้มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของธนาคาร กรรมการและพนักงานทุกคนจะได้รับรู้ถึงกรณีการฝ่าฝืนนโยบายนี้จะส่งผลให้ถูกลงโทษ รวมทั้งอาจถูกเลิกจ้าง โดยไม่คำนึงถึงว่าธนาคารอาจจะได้รับผลประโยชน์ใด ๆ จากสินบนหรือการใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริตดังกล่าวก็ตาม

#### 4.5 การสร้างความตระหนัก

กรรมการและพนักงานทุกคนจะต้องรับทราบเกี่ยวกับมาตรการนี้ เพื่อให้มีการพัฒนาปลูกฝังค่านิยมไม่ยอมรับการคอร์รัปชันและสินบนโดยเด็ดขาด ซึ่งถือเป็นหลักสำคัญนำไปสู่ความสำเร็จของมาตรการที่จะต่อต้านคอร์รัปชันและสินบนทุกรูปแบบ

นอกจากนี้ หน่วยงานด้านกำกับและควบคุม ทรัพยากรบุคคล และด้านตรวจสอบ จะต้องจัดให้มีช่องทางให้กรรมการและพนักงานที่จะขอคำปรึกษาแนะนำโดยถือเป็นความลับ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามนโยบายฉบับนี้ โดยปราศจากความเสี่ยงของการถูกตอบโต้ ทั้งนี้ ให้รวมถึงการใช้ช่องทาง “Whistle Blower” ที่จะแจ้งให้ธนาคารทราบถึงการฝ่าฝืนหรือเบาะแสการฝ่าฝืนนโยบายนี้ด้วย

#### 4.6 การสื่อสาร

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งของมาตรการนี้ กรรมการและพนักงานทุกคนจะได้รับรู้ถึงนโยบายต่อต้านคอร์รัปชันและสินบนผ่านช่องทางสื่อสารต่าง ๆ ภายในธนาคาร ทั้งหลักการและมาตรการที่ต้องปฏิบัติตาม รวมถึงผลของการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม การสื่อสารดังกล่าวอาจรวมถึงแนวทางปฏิบัติ เช่น การตอบคำถามที่พบบ่อย แผ่นพับ และวิดีโอ เป็นต้น นอกจากนี้ นโยบายนี้จะต้องเปิดเผยต่อพันธมิตรทางธุรกิจ และบุคคลอื่น ๆ ที่มีหรืออาจมีการทำธุรกรรมทางธุรกิจกับธนาคารด้วย

#### 4.7 การควบคุมภายในและการเก็บรักษาข้อมูล

การบริหารจัดการของธนาคารจะต้องมีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม เพื่อให้แน่ใจว่าได้มีการปฏิบัติตามนโยบายนี้ โดยต้องจัดให้มีการถ่วงดุลกันในการจัดโครงสร้างองค์กร การแบ่งแยกหน้าที่ และมีข้อมูลทางบัญชีที่สามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ระบบการควบคุมภายในนี้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการตรวจสอบและให้มีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ โดยผู้ตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก

#### 4.8 บทลงโทษ

การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามนโยบายนี้ ไม่ว่าจะโดยกรรมการหรือพนักงานคนใด จะมีการตรวจสอบตามกระบวนการทางวินัยของธนาคาร และอาจมีการตักเตือน ลงโทษหรือเลิกจ้าง นอกจากนี้ยังอาจมีการดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและอาญาหากพบว่าเป็นการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติโดยเจตนา

### 5. การปรับปรุงนโยบาย

นโยบายนี้จะได้รับการทบทวนและปรับปรุงเป็นประจำหากมีการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญ หรืออย่างน้อยทุกปี

**ข้ออ้างอิง:** นโยบายฉบับนี้จัดทำขึ้นภายใต้ข้อแนะนำแนวทางการปฏิบัติที่ดีของ Transparency International และโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านทุจริต (Private Sector Collector Action Coalition Against Corruption in Thailand)